

Slapen met het licht aan

Koen Hiemstra bij een van zijn nestkastjes die hij verlichtte met fietslampjes om te kijken of vogels wegblijven of niet. Foto Guy Ackermans

Kunnen vogels ook slapen met het licht aan? Ja, is de voorzichtige conclusie van een proef op de campus.

Die proef is het onderzoek dat Koen Hiemstra in de wintermaanden uitvoerde naar het verblijfgedrag van vogels. Wie op de campus was, heeft hem misschien wel eens gezien. Dagelijks (uitgezonderd weekeinden en vakantie) deed hij zijn 3,5 uur durende ronde langs 99 nestkastjes, die her en der verspreid over de campus hangen, om te kijken of ze bewoond waren. Vogels gebruiken nestkastjes niet alleen om in te nestelen. De kastjes zijn ook een mooie plek om te overnachten. Zo'n

overnachting gaat gepaard met poepen. De vogels laten dus sporen na. En die sporen hield Hiemstra, masterstudent Bos- en Natuurbeheer, nauwgezet bij. Gewapend met een bierkrat (om op te staan), pen en papier (om te schrijven) en een lepel (om de poep te verwijderen).

Fietslampje

De onderzoeksvraag waar het hier om draait betreft lichtvervuiling. Storen vogels zich zo aan licht dat ze dergelijke plekken 's nachts mijden? Hiemstra zette die vraag op scherp door een deel van de nestkastjes te verlichten. Dat deed hij door een fietslampje in de nestkast te hangen in de veronderstelling dat de vogels weg zouden blijven, omdat licht de slaap stoort. Maar dat bleek dus mee te vallen. Van de achttien nestkastjes waar regelmatig werd overnacht, kregen er negen een lichtje. In vier van die negen verlichte ruimtes bleven de vogels komen. 'Dat is geen hard bewijs, want daarvoor zijn de aantallen te klein, maar het is wel opmerkelijk', zegt Hiemstra. Hij

vermoedt dat wel of niet blijven met het karakter van de vogels te maken heeft. 'De brutalere vogels blijven, de schuwere vertrekken.'

Zachte winter

Dat maar een op de vijf nestkastjes sporen van verblijf laten zien, komt volgens Hiemstra door de winter. 'Die was relatief zacht. De vogels hebben zo'n nachtverblijf dan minder nodig.' De vogels in kwestie zijn hoogstwaarschijnlijk koolmezen. 'De nestkasten waren op koolmezen afgestemd, met openingen van 32 millimeter.' Bovendien trof hij twee keer een dode vogel in de kastjes aan.

De verlichte nestkastjes trokken nieuwgierige blikken. En daar bleef het niet altijd bij. Tijdens de proef werden zes lichtjes gestolen. Hiemstra deed het onderzoek onder begeleiding van docent Anouschka Hof van de leerstoelgroep Wildlife Ecology and Conservation. Voor zijn master in Wageningen studeerde Hiemstra Toegepaste Biologie aan de HAS in Den Bosch. RK

'De brutalere vogels blijven, de schuwere vertrekken'
